

## Faktor Penentu Kejayaan Sistem Penguatkuasaan dan Pendakwaan Syariah di Malaysia Factors to Determine Success of Shariah Enforcement and Prosecution System in Malaysia

NOR MAZIA MOHAMED KHAIRUDDIN  
HAZURA MOHAMED  
RUZZAKIAH JENAL  
MUHAMMAD ADIB SAMSUDIN

### ABSTRAK

*Realiti sistem perundangan syariah yang semakin mencabar dalam persekitaran global masa kini memerlukan penyampaian perkhidmatan yang pantas dan efisien dalam pelaksanaan undang-undang syariah. Ilham untuk membangunkan Sistem Penguatkuasaan dan Pendakwaan Syariah (e-Jinayat) adalah hasil mekanisma yang tidak sistematik dan tidak seragam dalam sistem perundangan jenayah syariah di Malaysia. Pengguna sistem merupakan salah satu elemen utama dalam menentukan kejayaan atau kegagalan sesebuah sistem. Tanpa pengguna, operasi sistem menjadi lumpuh dan kerajaan mengalami pembaziran kos, tenaga kerja dan masa yang diperuntukkan. Setelah hampir sedekad pelaksanaan e-Jinayat, penggunaan sistem masih kurang mendapat sambutan di peringkat negeri. Tujuan kajian dijalankan adalah untuk mengenal pasti tahap faktor penggunaan sistem tersebut dan sekali gus mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kejayaan penggunaan sistem e-Jinayat. Kajian ini menggunakan adaptasi model Teori Penerimaan dan Penggunaan Teknologi Bersatu (UTAUT) dengan penambahan satu faktor luaran yang merangkumi faktor jangkaan prestasi, jangkaan usaha, pengaruh sosial, keadaan kemudahan dan sokongan vendor. Sejumlah 282 data kajian diperolehi hasil soal selidik terdiri daripada penguat kuasa agama dan pendakwa syariai yang merupakan pengguna e-Jinayat. Hasil kajian mendapati tahap penggunaan responden terhadap e-Jinayat berada di paras sederhana. Keputusan analisis regresi menunjukkan bahawa jangkaan prestasi adalah faktor dominan yang mempengaruhi niat tingkah laku dan diikuti dengan pengaruh sosial dan jangkaan usaha. Hasil keputusan juga menunjukkan hubungan niat penggunaan dan sokongan vendor signifikan terhadap tingkah laku penggunaan manakala keadaan kemudahan sebaliknya. Hasil kajian boleh dijadikan garis panduan dalam mengukur tahap penggunaan sistem sekali gus membantu pembangunan sistem pelaksanaan undang-undang syariah di Malaysia.*

*Kata kunci: Undang-undang syariah; e-Jinayat; masalah; pendakwaan; model UTAUT*

### ABSTRACT

*In reality, the implementation of Shariah law is becoming more challenging in today's environment and it is crucial to have an efficient and proper system to manage the implementation. The underlying reason for developing the Shariah Enforcement and Prosecution System (e-Jinayat) is to replace the present system of implementation which uses unsystematic mechanism with no uniform procedure applicable to all the states in Malaysia. Users form one of the major elements in determining the success or failure of a system. Without users, the system will be redundant and a waste of resources, namely, operating costs, manpower and time allocated, the loss of which has to be borne by the government. After almost a decade, the utilization of e-Jinayat is still below expectations. The purpose of this study is to identify the level of system usage and to clarify factors that can influence the success of the system. This study uses the adaptation of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) model with the addition of one factor. The factors include performance expectancy, effort expectancy, social influence, facilitating conditions and vendor support. A set of 282 data were obtained from respondents, comprising of enforcement officers and sharia prosecutors, who are also the system users. Results of analysis show that the level of system usage is at moderate level. The outcome of the regression analysis shows that performance expectancy, social influence and effort expectancy are significant to behavioural intention. Results also show that the relationship between vendor support and behavioural intention are significant to user behaviour whereas facilitating conditions are the opposite. Findings of this study can be used as guidelines in measuring the level of system usage towards a more competitive Shariah law implementation in Malaysia.*

*Keywords: Sharia law; e-Jinayat; masalah; prosecution; UTAUT model*

## PENGENALAN

Islam merupakan agama rahmat yang mempromosi konsep kasih sayang kepada semua makhluk ciptaan Allah. Dalam usaha melahirkan sebuah masyarakat yang harmoni yang penuh dengan nilai kasih sayang, dua komponen utama yang sangat berkait rapat perlu dititikberatkan iaitu pendidikan dan undang-undang (Abdul Ghafar 2019). Masyarakat perlu dibimbing dengan sebaiknya dan dalam masa yang sama perlu dikawal dengan undang-undang. Penguatkuasaan hukuman mengikut syariat Islam mampu mengatur kehidupan manusia ke arah kemaslahatan umat yang mensyariatkan umat Islam agar ditegah daripada melakukan perkara yang memudaratkan (Nursolehah & Siti Zubaidah 2017).

Seiring dengan Islam sebagai agama yang syumul, syariah Islam menggariskan panduan yang lengkap dalam setiap sudut kehidupan, termasuklah pelaksanaan hukuman jenayah syariah. Panduan yang dinisbahkan kepada Islam ini istimewa kerana sumbernya adalah al-Quran dan hadis (Muhammad Fathi Yusof 2014). Merujuk pandangan Ibn 'Abidin al-Shami, yang merupakan seorang fuqaha yang berkaliber pada awal abad ke-19, berpendapat bahawa hukuman adalah sesuatu yang sewajarnya dilihat sebagai mekanisme pencegahan daripada melakukan sesuatu kesalahan dan jika seseorang melakukannya, terdapat pembalasan yang setimpal (Islahi 2014). Azizah Mat Rashid et al. (2019) juga menekankan perlindungan melalui penguatkuasaan undang-undang dapat membentuk akhlak masyarakat. Ini merupakan falsafah pelaksanaan hukum syariah iaitu menghalang daripada jenayah yang sama dilakukan (Awang, A. 2020). Dengan kata lain, kemaslahatan umat keseluruhannya terpelihara dengan pelaksanaan syariat Islam (Siti Hajar Roslan et al. 2019).

Menerusi Al-Quran, ayat 42 surah Al-Maidah, Allah SWT berfirman bahawa setiap hukuman perlu dijalankan dengan seadil-adilnya mengikut setiap bentuk jenayah yang dilakukan. Hatta hukuman adil sekalipun dipandang serong jika pelaksanaannya tidak mencapai objektif penghukuman (Zurul Iman Zakaria & Zaini Nasohah 2019). Sehubungan itu, dalam menjatuhkan hukuman yang adil melalui undang-undang Islam, fuqaha membahagikan jenayah syariah terbahagi kepada tiga kategori, iaitu hudud, qisas dan takzir. Walaubagaimanapun, sehingga kini pelaksanaan penguatkuasaan jenayah syariah di Malaysia hanya meliputi ruang lingkup hukuman takzir sahaja dan penguatkuasaan undang-

undang jenayah syariah dilaksana melalui jabatan agama Islam negeri.

Dalam usaha untuk meningkatkan mutu perkhidmatan menerusi bidang undang-undang syariah, pihak kerajaan telah mewujudkan kaedah baharu yang lebih sistematik dalam penguatkuasaan jenayah syariah melalui Sistem Penguatkuasaan dan Pendakwaan Syariah Malaysia (e-Jinayat). Sistem e-Jinayat diterajui oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) dicetus pada Februari 2007 dalam Persidangan Ketua-Ketua Jabatan/Majlis Agama Islam Seluruh Malaysia dan seterusnya diluluskan melalui persidangan yang sama pada November 2008. Sistem e-Jinayat beroperasi secara rasmi pada 1 Januari 2011.

Matlamat pembangunan sistem e-Jinayat adalah membantu penguat kuasa agama melaksanakan prosedur penguatkuasaan dengan tangkas dan mampu menjalankan prosedur penangkapan dengan cekap tanpa perlu melalui kaedah manual yang memerlukan masa yang lama untuk diproses. Selain itu, e-Jinayat berupaya membantu pendakwa syaria menjalankan prosedur pendakwaan berkaitan kes-kes jenayah syariah termasuk menguruskan kertas-kertas pendakwaan dengan baik dan teratur. Dengan kecanggihan teknologi masa kini, e-Jinayat semakin berkembang menerusi aplikasi telefon pintar yang mampu meningkatkan kompetensi penguat kuasa agama dalam aktiviti penguatkuasaan semasa melaksanakan operasi.

Sehingga Januari 2019, sebanyak tujuh buah negeri mengguna pakai sistem selain Pahang, iaitu Jabatan Agama Islam Negeri Johor, Jabatan Agama Islam Negeri Wilayah Persekutuan, Jabatan Hal Ehwal Agama Terengganu, Jabatan Agama Islam Melaka, Jabatan Agama Islam Perak dan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan.

Menurut Almazán, Tovar dan Quintero (2017), penggunaan teknologi maklumat dalam pengurusan tugas seharian mampu meningkatkan produktiviti dan kompetensi seseorang pekerja sekaligus menyokong organisasi mencapai sasaran dan objektif organisasi. Walau bagaimanapun, berdasarkan perbandingan laporan statistik jumlah kes yang didaftar menerusi sistem e-Jinayat dan laporan statistik jumlah kes sebenar yang didaftar di Jabatan Agama Islam Negeri (JAIN) menunjukkan hanya 46% daripada jumlah kes jenayah syariah yang didaftar bagi tahun 2016 dan 53% pada tahun 2017 menerusi sistem e-Jinayat. Mitra dan Mishra (2016) menekankan bahawa sistem mempunyai kadar kejayaan yang rendah sekiranya tahap

penggunaan sistem oleh pengguna sistem tersebut berada di tahap yang rendah.

Faraji dan Abdolvand (2016) juga berpendapat bahawa kejayaan atau kegagalan sebuah sistem maklumat bergantung kepada pengguna sistem tersebut kerana tanpa pengguna, sistem tidak boleh beroperasi dan menyebabkan kegagalan sistem. Kegagalan sistem maklumat terutamanya e-kerajaan melibatkan pembaziran wang negara, di samping tenaga kerja dan masa yang diperuntukkan menjadi sia-sia. Penilaian terhadap tahap penggunaan sistem e-Jinayat dijangka dapat mencari faktor yang menjadi punca masalah yang berlaku dalam menyediakan tindakan penyelesaian yang bersesuaian.

## UNDANG-UNDANG JENAYAH SYARIAH

Islam merupakan agama rahmat yang mempromosi konsep kasih sayang kepada semua makhluk ciptaan Allah. Dalam usaha melahirkan sebuah masyarakat yang harmoni yang penuh dengan nilai kasih sayang, dua komponen utama yang sangat berkait rapat perlu dititikberatkan iaitu pendidikan dan undang-undang (Abdul Ghafar 2019). Masyarakat perlu dibimbing dengan sebaiknya dan dalam masa yang sama perlu dikawal dengan undang-undang. Penguatkuasaan hukuman mengikut syariat Islam mampu mengatur kehidupan manusia ke arah kemaslahatan umat yang mensyariatkan umat Islam agar ditegah daripada melakukan perkara yang memudaratkan (Nursolehah & Siti Zubaidah 2017).

Seiring dengan Islam sebagai agama yang syumul, syariah Islam menggariskan panduan yang lengkap dalam setiap sudut kehidupan, termasuklah pelaksanaan hukuman jenayah syariah. Merujuk pandangan Ibn 'Abidin al-Shami, yang merupakan seorang fuqaha yang berkaliber pada awal abad ke-19, berpendapat bahawa hukuman adalah sesuatu yang sewajarnya dilihat sebagai mekanisme pencegahan daripada melakukan sesuatu kesalahan dan jika seseorang melakukannya, terdapat pembalasan yang setimpal (Islahi 2014). Pandangan ini juga selaras dengan Qaradawi (2012) berkaitan perlindungan melalui penguatkuasaan undang-undang dapat membentuk akhlak masyarakat. Secara umumnya, keadilan mampu memberi keseimbangan antara dua perkara yang berbeza dan menurut ajaran Islam, setiap penganutnya perlu bersifat adil dalam melaksanakan setiap elemen kehidupan termasuklah dalam pelaksanaan hukuman jenayah Islam (Nursolehah & Siti Zubaidah 2017). Selaras dengan firman Allah s.w.t., ayat 58 surah An-Nisa' yang

bermaksud “Sesungguhnya Allah menyuruh kamu supaya menyerahkan segala jenis amanah kepada ahlinya (yang berhak menerimanya), dan apabila kamu menjalankan hukum di antara manusia, (Allah menyuruh) kamu menghukum dengan adil. Sesungguhnya Allah dengan (suruhanNya) itu memberi pengajaran yang sebaik-baiknya kepada kamu. Sesungguhnya Allah sentiasa Mendengar, lagi sentiasa Melihat”.

Menerusi ayat 42 surah Al-Maidah, Allah SWT berfirman bahawa setiap hukuman perlu dijalankan dengan seadil-adilnya mengikut setiap bentuk jenayah yang dilakukan. Sehubungan dengan itu, dalam menjatuhkan hukuman yang adil melalui undang-undang Islam, fuqaha membahagikan jenayah syariah terbahagi kepada tiga kategori, iaitu hudud, qisas dan takzir.

## TEORI PENERIMAAN DAN PENGGUNAAN TEKNOLOGI BERSATU

Kajian menggunakan asas Teori Penerimaan dan Penggunaan Teknologi Bersatu (UTAUT) yang dibangun oleh Venkatesh et al. (2003). UTAUT merupakan teori penyelidikan yang mampu mengukur tahap penggunaan sistem maklumat berdasarkan niat dan tingkah laku pengguna dalam membuktikan pengguna adalah faktor kritikal terhadap kejayaan sistem maklumat (Wasitarini & Tritawirasta 2015). Skala pengukuran UTAUT merangkumi faktor jangkaan prestasi, jangkaan usaha, pengaruh sosial dan keadaan kemudahan dalam mempengaruhi niat dan tingkah laku penggunaan sistem maklumat (Venkatesh et al. 2003).

Model UTAUT diguna secara meluas dan merupakan antara model penyelidikan yang praktikal untuk diguna dalam kajian yang melibatkan pengukuran tingkah laku pengguna dalam membuktikan kejayaan penggunaan sistem maklumat berdasarkan keteguhan dan kestabilan konsep pengukurannya (Foon & Fah 2011; Tarhini et al. 2016; Venkatesh et al. 2012). Model UTAUT yang dicipta hasil integrasi lapan model penyelidikan secara langsung mampu mengukur kejayaan sesuatu sistem maklumat atau teknologi melalui pengukuran tahap penggunaan pengguna dan keunggulan model juga dibukti keberkesannya berbanding model penyelidikan yang lain (Venkatesh dan Zhang 2010).

Hubungan yang jelas dan positif antara pengguna dengan kejayaan penggunaan sesuatu teknologi dibukti kesahihannya melalui kajian empirikal yang

lalu (Dreheeb, Nurlida & Norasikin 2016). Menurut Venkatesh et al. (2003), hubungan positif antara pengguna dengan penggunaan sesuatu teknologi boleh diukur melalui UTAUT yang dicipta hasil integrasi beberapa teori dan model penyelidikan yang memfokuskan kepada faktor pengguna. Kombinasi lapan model yang kesemua konsep utamanya adalah pengukuran sikap dan tingkah laku pengguna terhadap penggunaan teknologi dibanding dan persamaan dari segi konseptual dan empirikal yang merentasi model-model diguna

untuk merumuskan model UTAUT (Venkatesh et al. 2003).

#### KAJIAN LAMPAU TERHADAP E-KERAJAAN MENGGUNAKAN UTAUT

Dalam melihat kestabilan dan pengukuhan alat pengukuran menggunakan model UTAUT, beberapa penyelidikan lampau berkaitan e-kerajaan dianalisis. Jadual 1 menunjukkan penyelidikan lampau yang menggunakan model UTAUT bagi mengenal pasti faktor kejayaan e-kerajaan di beberapa buah negara.

JADUAL 1. Kajian Kejayaan Penggunaan e-Kerajaan Menggunakan UTAUT

Kajian	Negara	Faktor UTAUT	Faktor Tambahan	Pengukuran
Muslimin (2018)	Malaysia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial	Kepercayaan Kualiti Laman Web Tahap Keselamatan	Penggunaan
Al-Mansoori, Sarabdeen & Tchanchane (2018)	Abu Dhabi	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Kepercayaan	Penggunaan
Yavwa & Twinomurizi (2018)	Zambia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Kemudahan Internet Budaya	Penggunaan
Syafila & Siti Zobidah (2017)	Malaysia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Kualiti Sistem	Niat penggunaan
Berlilana et al. (2017)	Indonesia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Keadaan Kemudahan	Kualiti Sistem	Niat penggunaan
Jacob et al. (2017)	Indonesia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Kepercayaan Kualiti Sistem Kualiti Maklumat	Niat penggunaan
Rana et al. (2017)	India	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Kebimbangan	Niat penggunaan
Alraja (2016)	Oman	Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Tiada	Niat penggunaan
Norlida et al. (2015)	Malaysia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Tiada	Tingkah laku penggunaan

*bersambung ...*

... sambungan

Siti Sarah, Abd Rahim & Mohd Hafiz (2015)	Malaysia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Tiada	Niat penggunaan
Wasitarini & Tritawirast (2015)	Indonesia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan Kemudahan	Tiada	Tingkah laku penggunaan
Faaeq et al. (2014)	Iraq	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial	Tiada	Niat penggunaan
Taiwo, Downe & Loke (2014)	Malaysia	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha  Pengaruh Sosial  Keadaan Kemudahan	Pelupusan Kepercayaan Institusi Berasaskan Kepercayaan Kepercayaan Terhadap Amanah Kecenderungan Risiko Sikap Terhadap Penggunaan Komputer	Niat penggunaan
Alshehri, Drew & Al Ghamdi (2013)	Arab Saudi	Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial Keadaan	Tiada	Niat penggunaan
Mornizan, Feridah & Baharom (2012)	Malaysia	Kemudahan Jangkaan Prestasi Jangkaan Usaha Pengaruh Sosial	Kualiti sistem Kualiti maklumat	Niat penggunaan

Berdasarkan Jadual 1, didapati bahawa lebih daripada separuh kajian yang tersenarai menggunakan niat penggunaan sebagai indikator pengukuran untuk mengenal pasti kejayaan penggunaan e-kerajaan (Alraja 2016; Alshehri, Drew & Al Ghamdi 2013; Berlilana et al. 2017; Faaeq et al. 2014; Jacob et al. 2017; Mornizan, Feridah & Baharom 2012; Rana et al. 2017; Siti Sarah, Abd Rahim & Mohd Hafiz 2015; Syafila & Siti Zobidah 2017; Taiwo et al. 2014). Menurut Venkatesh et al. (2003), model UTAUT mencadangkan tingkah laku penggunaan sebagai indikator pengukuran bagi tahap penggunaan sistem maklumat. Namun, bilangan kajian yang menggunakan faktor ini adalah rendah. Menurut Muslimin (2018), niat penggunaan tidak sama dengan tingkah laku penggunaan dan tidak menggambarkan penggunaan sebenar sistem maklumat.

Selain itu, berdasarkan kajian terdahulu berkaitan kejayaan penggunaan e-kerajaan di beberapa negara

yang menggunakan model UTAUT, bilangan kajian terhadap e-kerajaan di Malaysia yang menggunakan model ini adalah terhad. Didapati juga, kajian berkaitan sistem dan portal e-Syariah pernah dilaksanakan (Norlida et al. 2015; Mornizan, Feridah & Baharom 2012), namun kajian berkaitan sistem e-Jinayat tidak pernah dijalankan. Sehubungan itu, kajian ini menggunakan model UTAUT bagi mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kepada kejayaan penggunaan sistem e-Jinayat.

## REKA BENTUK KAJIAN

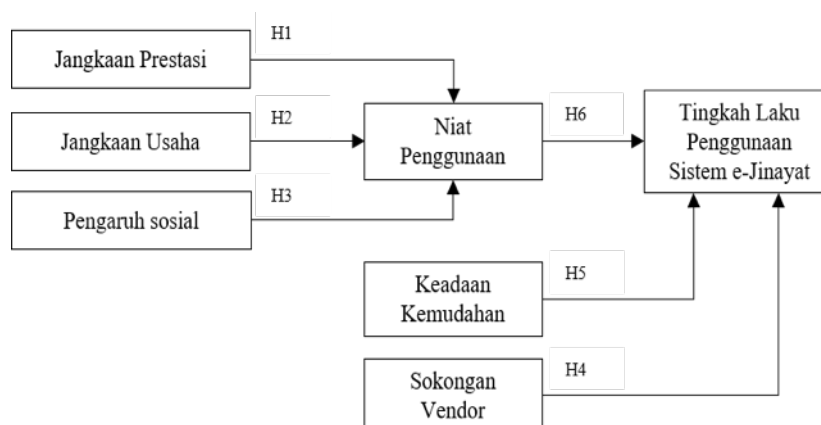
Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif dan tujuan utama kajian dijalankan adalah untuk mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kejayaan Sistem Penguatkuasaan dan Pendakwaan Syariah Malaysia (e-Jinayat). Kajian secara kritis dijalankan ke atas jurnal akademik, artikel, kertas pembentangan, buku dan laman web yang berkaitan

penguatkuasaan dan pelaksanaan jenayah syariah di Malaysia. Bidang yang dikaji diambil dari tahun 2005 sehingga 2020 yang meliputi undang-undang syariah termasuk sejarah penguatkuasaan jenayah syariah di Malaysia dan bidang teknologi maklumat yang relevan. Selain itu, temu bual secara bersemuka dengan pegawai JAKIM yang terlibat secara langsung dengan sistem e-Jinayat diadakan untuk melihat gambaran keseluruhan dan isu-isu penting berkaitan sistem.

#### ADAPTASI MODEL LAMPAU

Kerangka kajian yang mengadaptasi model UTAUT ditetapkan pada peringkat awal kajian. Skala

pengukuran UTAUT yang dicadang merangkumi faktor jangkaan prestasi, jangkaan usaha, pengaruh sosial dan keadaan kemudahan dalam mempengaruhi niat dan tingkah laku penggunaan sistem maklumat (Venkatesh et al. 2003). Dalam kajian ini, niat penggunaan merujuk kepada sejauh mana hasrat menggunakan sistem e-Jinayat. Penambahan faktor sokongan vendor adalah menerusi hasil temu bual yang dilaksana dengan pihak JAKIM untuk mengukur dan menilai kesan sokongan vendor dalam mempengaruhi kejayaan sistem, khususnya bagi sistem yang dibangun dan disenggara oleh vendor. Berdasarkan model UTAUT, Rajah 1 menunjukkan konseptual model kejayaan penggunaan sistem e-Jinayat.



RAJAH 1. Model Kejayaan Penggunaan Sistem e-Jinayat

Berikut adalah hipotesis berkaitan dengan faktor yang terdapat di dalam Rajah 1.

- H1: Jangkaan prestasi mempengaruhi niat penggunaan pengguna sistem e-Jinayat.
- H2: Jangkaan usaha mempengaruhi niat penggunaan pengguna sistem e-Jinayat.
- H3: Pengaruh sosial mempengaruhi niat penggunaan pengguna sistem e-Jinayat.
- H4: Sokongan vendor mempengaruhi tingkah laku penggunaan sistem e-Jinayat.
- H5: Keadaan kemudahan mempengaruhi tingkah laku penggunaan sistem e-Jinayat.
- H6: Niat penggunaan mempengaruhi tingkah laku penggunaan sistem e-Jinayat.

#### INSTRUMEN KAJIAN

Berdasarkan kepada jumlah populasi pengguna sistem e-Jinayat iaitu seramai 1074 dan saiz persampelan yang dicadang oleh Krejcie dan Morgan (1970), maka saiz sampel yang diperlukan

dalam aktiviti pengumpulan data untuk mengkaji faktor yang mempengaruhi kejayaan penggunaan sistem e-Jinayat adalah di antara 278 dan 285 orang responden. Instrumen kajian yang dipilih bagi kajian ini ialah menggunakan soal selidik. Soal selidik bagi kajian disediakan hasil adaptasi soal selidik kejayaan sistem maklumat yang dibangun dan terbukti melalui kajian Christine dan Legowo (2018). Secara keseluruhannya, soal selidik mempunyai 27 item dengan menggunakan skala Likert lima mata iaitu jangkaan prestasi (5 item), jangkaan usaha (4 item), pengaruh sosial (4 item), keadaan kemudahan (4 item), sokongan vendor (4 item), niat penggunaan (3 item) dan tingkah laku penggunaan (3 item).

Sebelum soal selidik dijalankan kepada responden, satu kajian rintis bagi soal selidik dijalankan. Analisis kepada data kajian rintis diukur berdasarkan faktor kebolehpercayaan yang mengikut nilai pengukuran Cronbach alfa (George & Mallery 2003). Cronbach alfa mengukur kekuatan hubungan kait dan kebolehpercayaan antara setiap item dalam soal selidik mengikut setiap faktor yang

terdapat dalam kajian. Jadual 2 menunjukkan nilai Cronbach alfa bagi setiap faktor kajian iaitu antara 0.819 hingga 0.839 yang memberi gambaran soal selidik boleh diguna untuk kajian seterusnya.

JADUAL 2. Hasil Keputusan Kajian Rintis

Faktor	Cronbach Alpha ( $\alpha$ )	Interpretasi
Jangkaan Prestasi	0.825	Baik
Jangkaan Usaha	0.839	Baik
Pengaruh Sosial	0.821	Baik
Keadaan Kemudahan	0.823	Baik
Sokongan Vendor	0.819	Baik
Niat penggunaan	0.834	Baik
Tingkah Laku Penggunaan	0.831	Baik

PENGUMPULAN DATA

Responden bagi kajian ialah pengguna sistem e-Jinayat yang terdiri daripada penguat kuasa

agama dan pendakwa syarii dari tujuh buah negeri. Disebabkan lokasi kajian yang dipilih mencakupi kawasan yang besar, maka pengumpulan data yang dipilih menggunakan medium yang mudah untuk diakses oleh responden iaitu melalui *Google Form*. Seramai 282 orang responden memberi maklum balas dan menjawab soal selidik dengan baik dan lengkap.

ANALISIS KAJIAN

Analisis regresi linear berganda mampu mengukur dan menilai pengaruh hubungan setiap faktor yang terdapat dalam mengukur kejayaan penggunaan sistem e-Jinayat melalui model regresi yang dihasilkan. Jadual 3 dan Jadual 4 menunjukkan hasil analisis menggunakan analisis regresi pelbagai bagi menentukan faktor yang mempengaruhi secara signifikan niat penggunaan dan tingkah laku pengguna terhadap sistem e-Jinayat.

JADUAL 3. Hasil Analisis Regresi Linear Berganda bagi Niat Penggunaan

Pemboleh Ubah Bebas	Pekali Tanpa Piawaian		Pekali Piawaian	t	Signifikan
	B	Ralat Piawai	Beta		
(Pemalar)	.440	.163		2.698	.007
Jangkaan Usaha	.105	.064	.101	1.628	.005
Pengaruh Sosial	.235	.076	.195	3.094	.002
Jangkaan Prestasi	.590	.069	.577	8.491	.000

R<sup>2</sup> = 0.693  
 Signifikan (ANOVA) = 0.000  
 F = 209.294

JADUAL 4. Hasil Analisis Regresi Linear Berganda Bagi Tingkah Laku Penggunaan

Pemboleh Ubah Bebas	Pekali Tanpa Piawaian		Pekali Piawaian	t	Signifikan
	B	Ralat Piawai	Beta		
(Pemalar)	-.408	.137		-2.964	.003
Jangkaan Usaha	.013	.039	.012	.339	.735
Pengaruh Sosial	.375	.038	.339	9.876	.000
Jangkaan Prestasi	.692	.036	.666	19.335	.000

R<sup>2</sup> = 0.786  
 Signifikan (ANOVA) = 0.000  
 F = 340.748

Berdasarkan Jadual 3 dan Jadual 4, pengujian hipotesis dilaksana dengan melihat nilai signifikan pada setiap pemboleh ubah yang terlibat. Bagi jangkaan prestasi (H1: JP → NT;  $\beta = 0.590$ ,  $p = 0.000 < 0.05$ ) menunjukkan bahawa H1 diterima dan menjelaskan faktor jangkaan prestasi mempunyai

kesan dalam mempengaruhi niat penggunaan. Jangkaan usaha (H2: JU → NT;  $\beta = 0.105$ ,  $p = 0.005 < 0.05$ ) menunjukkan bahawa H2 diterima dan faktor jangkaan usaha mempunyai pengaruh terhadap niat penggunaan. Ini menjelaskan bahawa jangkaan usaha mempunyai hubungan yang

signifikan terhadap niat penggunaan. Pengaruh sosial (H3: PS  $\rightarrow$  NT;  $\beta = 0.235$ ,  $p = 0.002 < 0.05$ ) menjelaskan bahawa H3 diterima dan menunjukkan bahawa faktor pengaruh sosial memberi kesan yang positif dan signifikan kepada niat penggunaan.

Seterusnya, bagi sokongan vendor (H4: SV  $\rightarrow$  TP;  $\beta = 0.375$ ,  $p = 0.000 < 0.05$ ), H4 diterima dan menjelaskan bahawa faktor ini mempengaruhi tingkah laku penggunaan. Ini menunjukkan bahawa faktor sokongan vendor memberi kesan yang positif dan signifikan kepada tingkah laku penggunaan. Bagi keadaan kemudahan (H5: KK  $\rightarrow$  TP;  $\beta = 0.013$ ,  $p = 0.735 > 0.05$ ) menunjukkan bahawa H5 ditolak kerana nilai  $p$  melebihi 0.05 yang menjelaskan faktor keadaan kemudahan tidak signifikan terhadap tingkah laku penggunaan dan faktor keadaan kemudahan tidak mempengaruhi tingkah laku penggunaan.

Akhir sekali, bagi niat penggunaan (H6: NT  $\rightarrow$  TP;  $\beta = 0.692$ ,  $p = 0.000 < 0.05$ ) membuktikan H6 diterima. Hasil ujian terhadap kedua-dua pemboleh ubah menunjukkan nilai yang positif dan niat penggunaan mempengaruhi tingkah laku penggunaan. Ia juga menunjukkan faktor niat penggunaan mempunyai hubungan yang signifikan dengan tingkah laku penggunaan.

#### PERBINCANGAN

Melalui analisis yang dijalankan, faktor jangkaan prestasi diukur dan dibukti signifikan terhadap niat penggunaan. Pengukuran dilakukan melalui pembuktian nilai signifikan adalah 0.000 ( $p < 0.05$ ). Keputusan ini konsisten dengan beberapa kajian lain yang menunjukkan jangkaan prestasi mempunyai hubungan yang signifikan dan penting kepada niat penggunaan (Christine & Legowo 2018). Selain itu, hasil analisis mendapati faktor jangkaan prestasi merupakan faktor utama yang mempengaruhi niat penggunaan melalui pengujian pekali beta ( $\beta = 0.590$ ).

Pengukuran pengaruh faktor jangkaan usaha terhadap niat penggunaan menunjukkan nilai signifikan 0.005 ( $p < 0.05$ ) dan membuktikan hubungan di antara kedua faktor tersebut adalah signifikan. Keputusan ini juga bertepatan dengan kajian-kajian lain yang menunjukkan bahawa jangkaan usaha mempunyai hubungan positif dan signifikan terhadap niat penggunaan pengguna sistem maklumat (Christine & Legowo 2018).

Faktor seterusnya, pengaruh sosial ( $\beta = 0.235$ ,  $p = 0.002 < 0.05$ ) diukur dan terbukti mempunyai

hubungan yang positif kepada niat penggunaan. Keputusan ini juga diuji kesahihannya menerusi kajian lain yang menunjukkan hubungan pengaruh sosial signifikan dalam mempengaruhi niat penggunaan di kalangan pengguna sistem (Yavwa & Twinomurizi 2018). Hasil membuktikan kesan pengaruh ketua jabatan dan rakan sekeliling mempengaruhi tahap kejayaan penggunaan sistem dalam melaksanakan urusan penguatkuasaan dan pendakwaan secara sistematik.

Seterusnya, faktor sokongan vendor adalah signifikan berdasarkan nilai  $p < 0.05$  dan ia mempunyai hubungan yang positif ( $\beta = 0.375$ ) terhadap tingkah laku penggunaan. Keputusan ini konsisten dengan keputusan hasil penyelidikan lain (Al-Hadban, Shafiz & Kamarul 2016) yang menunjukkan hubungan yang positif dan signifikan antara sokongan vendor dengan tingkah laku penggunaan sistem maklumat.

Pengukuran keadaan kemudahan terhadap tingkah laku penggunaan menunjukkan nilai  $p$  melebihi 0.05 dan ia membuktikan faktor keadaan kemudahan tidak signifikan dan tidak mempunyai impak besar kepada tingkah laku penggunaan. Keputusan ini konsisten dengan hasil penyelidikan lain oleh Yavwa dan Twinomurizi (2018) yang menunjukkan hubungan yang tidak signifikan antara keadaan kemudahan dengan tingkah laku penggunaan sistem e-kerajaan.

Akhir sekali, hasil analisis mendapati nilai  $p$  kurang dari 0.05 bagi faktor niat penggunaan menunjukkan ia signifikan terhadap tingkah laku penggunaan. Keputusan ini konsisten dengan kajian oleh penyelidik lain yang menunjukkan niat penggunaan pengguna mempunyai hubungan positif dan signifikan kepada tingkah laku penggunaan bagi sesebuah sistem (Kristiawan & Harisno 2016). Selain itu, keputusan analisis mendapati nilai  $\beta$  iaitu 0.692 menjadikan niat penggunaan sebagai faktor dominan yang mempengaruhi tingkah laku penggunaan dalam kajian.

#### KESIMPULAN

Sistem e-Jinayat merupakan ilham daripada fenomena penguatkuasaan dan pendakwaan jenayah syariah di Malaysia yang semakin mencabar dalam dunia masa kini yang memerlukan penyampaian perkhidmatan yang pantas dan efisien. Matlamat sistem e-Jinayat adalah membantu penguat kuasa agama melaksanakan prosedur penguatkuasaan dengan tangkas dan mampu menjalankan prosedur



penangkapan dengan cekap tanpa perlu melalui kaedah manual yang memerlukan masa yang lama untuk diproses.

Kajian berjaya mengenal pasti tahap penggunaan sistem e-Jinayat dan faktor-faktor yang menyumbang kepada kejayaan penggunaan e-Jinayat iaitu Jangkaan Usaha, Pengaruh Sosial Jangkaan Prestasi, Keadaan Kemudahan, Sokongan Vendor dan Niat Penggunaan, menerusi perspektif penguat kuasa agama dan pendakwa syariai dalam melaksanakan penguatkuasaan undang-undang jenayah syariah di Malaysia. Namun, kejayaan atau kegagalan sebuah teknologi bergantung kepada tahap penggunaan teknologi kerana tanpa sebarang penggunaan, teknologi menjadi lumpuh dan seterusnya membawa kepada kegagalan teknologi.

Secara kesimpulannya, melalui kajian yang dilaksana, kegagalan sistem e-Jinayat boleh dielak dengan menambah baik sistem dan seterusnya meningkatkan kejayaan penggunaan sistem di masa akan datang menggunakan hasil kajian. Aspek latihan secara berterusan kepada pengguna perlu ditekankan dalam memastikan kejayaan pelaksanaan sistem e-Jinayat. Kejayaan sistem e-Jinayat secara keseluruhannya bergantung kepada tahap penggunaan sistem kerana penggunaan sistem yang maksimum mampu meningkatkan kompetensi badan penguat kuasa dan kualiti perkhidmatan kerajaan menerusi penguatkuasaan undang-undang syariah yang sistematik.

#### PENGHARGAAN

Kajian ini dibiayai oleh Geran Dana Transformasi Komuniti FTSM TT-2020-010.

#### RUJUKAN

##### *Al-Quran.*

- Abdul Ghafar Don. 2019. 'Rahmatan lil alamin' perlu ditafsir secara hikmah, cermat. *Berita Harian*, 28 Mei: 10.
- Almazán, A. D., Tovar, Y. S. & Quintero, J. M. 2017. Influence of information systems on organizational results. *Contaduria y Administracion* 62(2): 321–338.
- Alraja, Mansour Naser. 2016. The effect of social influence and facilitating conditions on e-government acceptance from the individual employees' perspective. *Polish Journal of Management Studies* 14:18-27.
- Alshehri, Mohammed, Drew, S. & AlGhamdi, Rayed. 2013. Analysis of Citizens Acceptance for E-government Services: Applying the UTAUT Model. *IADIS International Conferences Theory and Practice in Modern Computing 2012 and Internet Applications and Research 2012*.

- Awang, A. 2020. Perspektif kakitangan hospital terhadap hukuman hudud. *Journal of Fatwa Management and Research* 20(1): 24-39. <https://doi.org/10.33102/10.33102/jfatwa.vol20no1.2>
- Azizah Mat Rashid, Noor Aziah Mohd Awal, Ahmad 'Azam Mohd Shariff, Nor 'Adha Abd Hamid & Tg. Noor Azira Tg. Zainudin. 2019. Menangani masalah kelahiran anak tak sah taraf di Malaysia: Peranan Perundangan jenayah syariah dalam masyarakat. *Akademika* 89(Isu Khas 2/Special Issue 2): 5-16.
- Berlilana, H. T. & Nurfaizah. 2017. Understanding of public behavioral intent to use e-government service: An extended of unified theory of acceptance use of technology and information system quality. *Procedia Computer Science* 124: 585–592.
- Christine & Legowo, N. 2018. Evaluation of Policy Processing System Using Extended UTAUT Method at General Insurance Company. *2018 International Conference on Information Management and Technology (ICIMTech)*.
- Dreheeb, A.E., Nurlida Basir & Norasikin Fabil. 2016. A model for assessing the impact of system quality and satisfaction on continuing to use e-learning system. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences* 10(11): 340-345.
- Faaeq, Munadil K. & Alqasa, Khaleed & Al-Matari, Eberahim Mohammed. 2014. Technology adoption and innovation of e-government in Republic of Iraq. *Asian Social Science* 11(3): 135-145.
- Faraji, Zeinab & Abdolvand, Neda. 2016. Effects of human factor on the success of information technology outsourcing. *International Journal of Information Technology Convergence and Services* 6(1): 1–12.
- Foon, Y.S. & Fah, B.C.Y. 2011. Internet banking adoption in Kuala Lumpur: An application of UTAUT model. *International Journal of Business and Management* 6: 161-167.
- George, D., & Mallery, P. 2003. *SPSS for Windows Step-by-Step: A Simple Guide and Reference*. 4<sup>th</sup> edition. Boston: Allyn & Bacon.
- Islahi, Abdul Azim. 2014. Economic ideas of Ibn Abidin: A legal analysis. *Islamic Studies Islamabad* 53(1-2): 83-97.
- Jacob, D. W., Md Fudzee, M. F., Salamat, M. A., Kasim, S., Mahdin, H. & Ramli, A. A. 2017. Modelling end-user of electronic-government service: The role of information quality, system quality and trust. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering 226: 012096.
- Kristiawan, D. & Harisno. 2016. Evaluation of implementation MyUMN as academic information system using UTAUT to Multimedia Nusantara University. *2016 IEEE Region 10 Symposium (TENSYP)*.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement* 30: 607-610.
- Al-Mansoori, Khaled Ahmed & Sarabdeen, Jawahitha & Tchantchane, Abdel Latif. 2018. Investigating Emirati citizens' adoption of e-government services in Abu Dhabi using modified UTAUT model. *Information Technology & People* 31(2): 455-481.

- Mitra, P., & Mishra, S. 2016. Behavioral aspects of ERP implementation: A conceptual review. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge and Management* 11:17-30.
- Mornizan Yahya, Feridah Nadzar & Baharom Abdul Rahman. 2012. Examining user acceptance of e-syariah portal among syariah users in Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 67: 349 – 359.
- Muhammad Fathi Yusof. 2014. Kesesuaian pelaksanaan undang-undang jenayah Islam di Malaysia. Dlm. *Pelaksanaan Kanun Jenayah Syariah: Teori & Realiti*, Kuala Lumpur: KUIZM Publication.
- Muslimin Wallang. 2018. Determinants that influence citizen's usage of different e-government services: A Malaysian case study. Tesis Dr. Fal. The University of Queensland.
- Norlida Ramly, Mohd. Fuaad Said, Choo, W. C. & Suhaimi Ab. Rahman. 2015. Analysing factors that affect E-Syariah adoption by Shar'ie lawyers. *Jurnal Pengurusan* 43: 89-96.
- Nursolehah Mat Razali & Siti Zubaidah Ismail. 2017. Islam dan keadilan hukuman hudud terhadap wanita. *Proceedings of the International Conference on Islam, Development and Social Harmony in Southeast Asia 2017*.
- Qaradawi, Yusuf. 2012. *Ciri-ciri unggul masyarakat Islam yang kita idamkan*. Mohamad Zaini Yahaya. 137. Kuala Lumpur: Penerbit Seribu Dinar.
- Rana, N. P., Dwivedi, Y. K., Lal, B., Williams, M. D., & Clement, M. 2015. Citizens' adoption of an electronic government system: towards a unified view. *Information Systems Frontiers* 19(3): 549–568.
- Siti Hajar Roslan, Mohd. Hafiz Jamaluddin & Ahmad Hidayat Buang. 2019. Penggunaan masalah dalam pembentukan standard ijārah yang dikeluarkan oleh Bank Negara Malaysia: Suatu sorotan literatur. *Journal of Shariah Law Research* 4(2):113-136.
- Siti Sarah Azidin, Abd Rahim Romle & Mohd Hafiz Mansor. 2015. Overarching Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Model on the factors effecting behavioral intention towards e-government adoption in Malaysia. *International Journal of Administration and Governance* 1(4): 1-8.
- Syafila Kamarudin & Siti Zobidah Omar. 2017. Environmental factors and the acceptance of youth towards MyEG application: A quantitative empirical investigation. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 7(10): 9-25.
- Taiwo, A. A., Downe, A. G. & Loke, S.-P. 2014. Behavioral intention towards e-government in Malaysia. *International Journal of Electronic Government Research* 10(2): 8–21.
- Tarhini, Ali & El-Masri, Mazen & Ali, Maged & Serrano, Alan. 2016. Extending the UTAUT Model to understand the customers' acceptance and use of internet banking in Lebanon: A structural equation modelling approach. *Information Technology & People* 29(4): 830-849.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. 2003. User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly* 27: 425-478.
- Venkatesh, V. & Zhang, X. 2010. Unified theory of acceptance and use of technology: U.S. vs China. *Journal of Global Information Technology Management* 13(1): 5-27.
- Venkatesh, V., Thong, J. Y. L. & Xu, X. 2012. Consumer acceptance and use of information technology: Extending the unified theory of acceptance and use of technology. *Management Information Systems Quarterly* 36(1): 157-178.
- Wasitarini, D. E. & Tritawirasta, W. 2015. Assessing Users' Acceptance toward a Closed Access Library Service System using the UTAUT model: A Case Study at the National Library of Indonesia. *2015 International Conference on Information Technology Systems and Innovation (ICITSI)*.
- Yavwa, Y & Twinomurizi, H. 2018. Impact of Culture on E-Government Adoption Using UTAUT: A Case of Zambia. *2018 International Conference on eDemocracy & eGovernment (ICEDEG) Ambato*.
- Zurul Iman Zakaria & Zaini Nasohah. 2019. Cabaran pelaksanaan penguatkuasaan undang-undang jenayah syariah di Negeri Melaka. *Malaysian Journal of Syariah and Law* 7(2): 13-26

#### PENGARANG

Nor Mazia Binti Mohamed Khairuddin  
Pusat Bank Data Negara & Inovasi,  
Unit Penyelarasan Pelaksanaan (ICU), Jabatan Perdana Menteri  
Bangunan Perdana Putra, Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,  
62502 Putrajaya, Malaysia  
mazia.khairuddin@icu.gov.my

Hazura Mohamed  
Pusat Penyelidikan Teknologi dan Pengurusan Perisian (SOFTAM),  
Fakulti Teknologi dan Sains Maklumat,  
Universiti Kebangsaan Malaysia.  
43600 UKM Bangi  
Selangor Darul Ehsan  
hazura.mohamed@ukm.edu.my

Ruzzakiah Jenal  
Pusat Penyelidikan Teknologi dan Pengurusan Perisian (SOFTAM),  
Fakulti Teknologi dan Sains Maklumat,  
Universiti Kebangsaan Malaysia.  
43600 UKM Bangi  
Selangor Darul Ehsan  
ruzzakiahjenal@ukm.edu.my

Muhammad Adib Samsudin  
Pusat Pengajian Syariah  
Fakulti Pengajian Islam  
Universiti Kebangsaan Malaysia  
43600 UKM Bangi  
Selangor Darul Ehsan  
adib@ukm.edu.my